

Resumé

Brigádní generál Josef Bartík. Zpravodajský důstojník a účastník prvního i druhého československého odboje

Praha 2011, ISBN 978-80-87-211-55-7

Publikace se věnuje osobnosti zpravodajského důstojníka Josefa Bartíka, která byla v odborné literatuře až doposud opomíjena. Josef Bartík se narodil 30. června 1897 v šumavské obci Stachy. Poté, co absolvoval gymnázium v Sušici, zasáhly do jeho života události Velké války. V roce 1915 byl povolán do armády a odvelen na italskou frontu. Zde byl na konci následujícího roku zajat a poté dobrovolně vstoupil do vznikajících československých legií v Itálii. V květnu 1918 utrpěl během průzkumu těžké zranění, jehož následky si nesl po zbytek života. Československé armádě zůstal mladý nadporučík Josef Bartík věrný i po skončení první světové války. V květnu 1919 byl povýšen na kapitána a dalších dvacet let, po celou dobu první a druhé československé republiky, působil v řadě funkcí coby důstojník zpravodajského oddělení Hlavního štábu československé armády. Od roku 1935 byl přednostou tzv. obranné sekce a jako takový se podílel například na spolupráci s legendárním agentem A-54 (Paulem Thümmelem) a společně se svými kolegy odhalil řadu agentů, kteří v Československu pracovali pro maďarskou nebo německou zpravodajskou službu.

Publikace dále sleduje působení Josefa Bartíka v čs. zahraničním odboji za druhé světové války. Do Velké Británie odletěl již 14. března 1939, a to ve skupině jedenácti zpravodajských důstojníků pod vedením plk. gšt. Františka Moravce – dřívějším datem odchodu do zahraničí by se z vojenských osobností mohl pochlubit málokdo. Ještě během roku 1939 byl Bartík vyslán na dvě zpravodajské mise do Polska a v letech 1939-1940 pak působil ve Francii. Po jejím pádu se vrátil zpět do Británie, kde se mimo jiné podílel i na přípravě známé operace ANTHROPOID, jejímž konečným cílem byla likvidace zastupujícího říšského protektora tzv. Protektorátu Čechy a Morava Reinharda Heydricha. Během druhé světové války Bartíkova vojenská kariéra vrcholila, zároveň však do jeho života zasáhla i rodinná tragédie – smrt prvorozené dcery Zory. Od roku 1942 až do roku 1945 pracoval ve zpravodajském odboru čs. exilového ministerstva vnitra v Londýně. Během svého působení ve Velké Británii obdržel prestižní britský řád pro důstojníky s názvem Order of the British Empire – officer (OBE).

Po skončení druhé světové války, v srpnu 1945, byl Josef Bartík povýšen do hodnosti brigádního generála. Jako zpravodajský odborník působil ve vysoké funkci na poválečném ministerstvu vnitra, avšak už v roce 1945 usilovali vysocí představitelé KSČ o to, aby byl nekomunista Bartík ze své funkce odstraněn. To se jim nakonec v lednu roku 1946 podařilo, a to díky intrice zorganizované dvěma z nich, Bedřichem Pokorným a Štěpánem Plačkem. Poté byl Bartík v armádě „uklizen“ na nevýznamnou pozici.

Bezprostředně po událostech února 1948 se komunisté rozhodli s Josefem Bartíkem zúčtovat definitivně. Již v březnu téhož roku byl zatčen a následně odsouzen ve vykonstruovaném soudním procesu k pětiletému trestu těžkého žaláře. Bartíka tak uvěznil stát, za jehož zájmy bojoval ve dvou světových válkách. Po propuštění z tvrdého vězení, v němž se značně zhoršil jeho zdravotní stav, pracoval na nevýznamných místech v civilním sektoru.

Na rozdíl od velkého množství ostatních perzekvovaných československých odbojářů měl Josef Bartík to štěstí, že se dožil své rehabilitace. K té došlo roku 1965; sedmdesátiletý Josef Bartík zemřel o tři roky později. Na uznání jeho celoživotní práce pro Československo v podobě nejvyššího státního vyznamenání však přišla řada až třicet let po jeho smrti, v obnoveném demokratickém státě. Dne 28. října 1998 mu tehdejší prezident České republiky Václav Havel propůjčil Řád bílého lva III. třídy vojenské skupiny in memoriam za vynikající velitelskou a bojovou činnost.